

Rad u kućnoj njezi III: Zdravlje i zadovoljstvo

Osiguranje zdravog života i promocija blagostanja za ljude svih generacija jedan je od 17 ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda. Djelatnici/ice u sektoru kućne njege daju važan doprinos izvanbolničkoj skrbi. Na temelju rezultata online ankete opisani su pokazatelji zdravlja i zadovoljstva poslom 429 djelatnika/ica kućne njege iz Poljske, Bugarske, Hrvatske i Rumunjske. U ovoj skupini u prosjeku je više slučajeva simptoma izgaranja i prezentizma, dok je sveukupno zadovoljstvo poslom, plaćom i beneficijama niže nego u relevantnim uspoređenim skupinama.

Djelatnici/ice u kućnoj njezi pružaju značajan doprinos dobrobiti i životnom zadovoljstvu osoba o kojima skrbe. Ali što je s njihovim vlastitim zdravljem? Koliko su njegovatelji/ice zadovoljni/e svojim poslom i kakav utjecaj na njihovo zdravlje i zadovoljstvo imaju karakteristike njihovog posla? Ove su teme obrađene u trećem dijelu naše serije činjenica o kućnoj njezi.

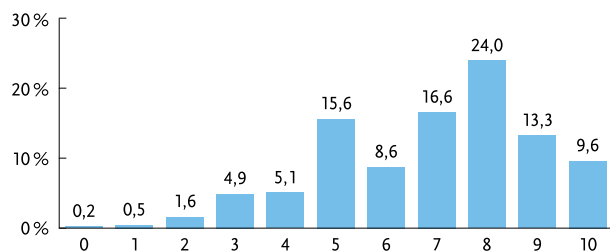
Ključni podaci o studiji

Ovdje predstavljeni rezultati dobiveni su iz istraživanja „Utvrđivanje radne i zdravstvene situacije djelatnika sektora kućne njege u Njemačkoj”. Istraživanje je 2023. godine proveo Savezni institut za sigurnost i zdravlje na radu (Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin) uz podršku organizacije Minor - Wissenschaft Gesellschaft. U istraživanje je bilo uključeno 429 njegovatelja/ica koji/e su an-gažirani/e putem društvenih mreža.

Analiza učestalosti pruža informacije o zdravstvenim aspektima i zadovoljstvu poslom ispitanika/ica. Ako su relevantne informacije dostupne, podaci koje su naveli/e njegovatelji/ice uspoređeni su s odgovarajućim referentnim skupinama.

Zdravlje

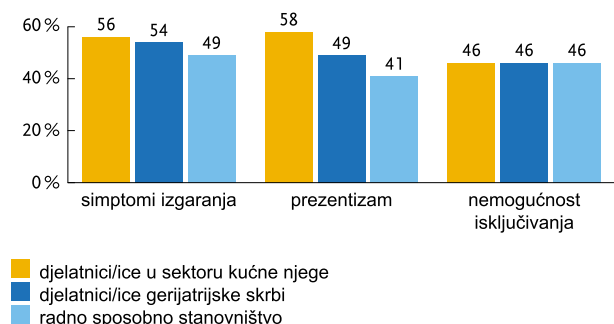
Slika 1. prikazuje kako njegovatelji/ice procjenjuju svoje opće zdravstveno stanje.

SI. 1 Opće zdravstveno stanje na ljestvici od 0 (vrlo loše) do 10 (vrlo dobro), podaci u postocima (N = 429 njegovatelja/ica u kućnoj njezi)

Na postavljeno pitanje, u kojoj mjeri će moći obavljati svoj posao u iduće dvije godine - na temelju trenutnog zdravstvenog stanja - 10 posto negovatelja/ica smatra da je to malo vjerojatno, a 43 posto nije sigurno (trostupanjska ljestvica odgovora).

Simptomi izgaranja specifičan su zdravstveni pokazatelj i u ovoj studiji procijenjeni su putem pitanja o fizičkoj i emocionalnoj iscrpljenosti te pitanjima o osjećaju iscrpljenosti. Slika 2 pokazuje da djelatnici/ice kućne njege imaju, u prosjeku, više izražene simptome izgaranja u usporedbi s uzorkom populacije zaposlene u njezi starijih osoba te s uzorkom radno sposobne populacije. Analize učestalosti pokazuju da se trećina negovatelja/ica često/uvijek osjeća fizički iscrpljeno, a gotovo polovica često/uvijek emocionalno iscrpljeno (36 %; 49 %).

SI. 2 Srednje vrijednosti simptoma izgaranja, prezentizma i nemogućnosti isključivanja, ljestvica od 0 do 100 (N = 429 negovatelja/ica, N = 882/879/866 djelatnici/ice gerijatrijske skrbi, N (varira ovisno o pitanju) = 236,147/235,628/220,382 radno sposobno stanovništvo)

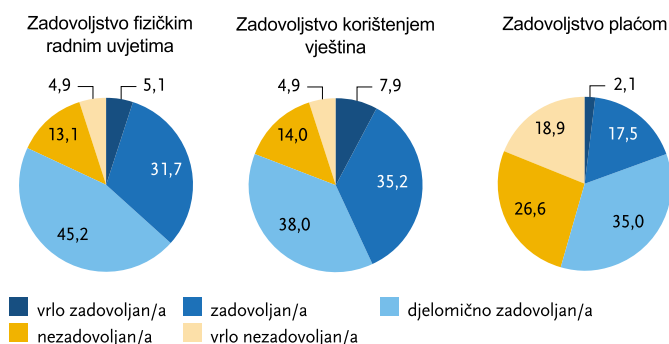
Sličan trend može se uočiti i kod fenomena prezentizma, što znači da osobe rade unatoč bolesti. U skupini negovatelja/ica prosječna vrijednost značajno je viša od one u referentnim skupinama. Analiza kategorija odgovora pokazuje da gotovo polovica negovatelja/ica često ili uvijek prihvaća posao iako se osjeća bolesno i loše (47 %).

Kada je riječ o nemogućnosti isključivanja od posla, srednje vrijednosti triju skupina se ne razlikuju (slika 2).

Zadovoljstvo poslom

Djelatnici/ice u kućnoj njezi u prosjeku su značajno manje zadovoljni/e svojim poslom od djelatnika/ica u njezi starijih osoba ili od opće radno sposobne populacije. Na ljestvici od 100 bodova, njihova prosječna vrijednost iznosi 52, dok prosječne vrijednosti referentnih skupina iznose 67 (u njezi starijih osoba) odnosno 70 (opća radna populacija).

U ispitivanju pojedinih aspekata zadovoljstva poslom, dobiveni su podaci prikazani na slici 3. Dok je 37 posto ispitanika/ica zadovoljno ili vrlo zadovoljno svojim fizičkim radnim uvjetima, a 43 posto načinom na koji se koriste njihove vještine, samo 20 posto zadovoljno je plaćom.

SI. 3 Stopa zadovoljstva, podaci u postocima (N = 429 negovatelja/ica)

Na kraju, rezultati ankete pokazuju da jedan/a od četiri negovatelja/ica nekoliko puta tjedno razmišlja o promjeni trenutnog mjesta rada (25 %). Svaki/a peti/a više puta tjedno (22 %) razmišlja o potpunom odustajanju od rada kao negovatelj/ica.

Zaključak

Očuvanje i promicanje zdravlja na radnom mjestu. Zaštita na radu i sigurnost na radu jedan je od pet osnovnih principa Međunarodne organizacije rada (ILO). U jednoj od temeljnih radnih normi usvojenoj 1981. godine, ILO navodi da poslodavci moraju osigurati da „radna mjesta pod njihovom nadležnošću... ne predstavljaju opasnost za sigurnost i zdravlje zaposlenika, koliko je to praktički izvedivo”.¹

Ovdje objavljeni rezultati istraživanja o zdravlju djelatnika/ica u kućnoj njezi pokazuju da su oni/e, u prosjeku, više pogođeni/e simptomima izgaranja i češće odlaze na posao bolesni/e nego što je to slučaj s djelatnicima/icama u sektoru gerijatrijske skrbi ili kod općeg radno sposobnog stanovništva. Posebno je upečatljiva stopa emocionalne iscrpljenosti. Penz i Walther (2017) u svom članku pokazuju kako izgaranje može utjecati na tijelo i učiniti ga podložnijim bolestima.² U tom kontekstu i uzimajući u obzir da gotovo svaki/a drugi/a njegovatelj/ica počinje raditi unatoč tome što se osjeća bolesno ili loše, postoji jasna potreba za poduzimanjem konkretnih koraka u smislu navedene osnovne radne norme. Zbog nedostatka podataka ostaje otvoreno pitanje, u kojoj mjeri djelatnici/e kućne njege u sektoru gerijatrijske skrbi u Njemačkoj imaju pristup zdravstvenoj zaštiti na radu ili uslugama za promicanje (profesionalnog) zdravlja.

Zadovoljstvo poslom: faktor koji pogoduje dugotrajnom zadržavanju u zanimanju. Procjenjuje se da 300 000 do 600 000 djelatnika/ica kućne njege u Njemačkoj brine o osobama kojima je potrebna kućna njega. Ovoj se skupini do sada pridavalo malo pozornosti, iako ona već godinama pruža značajan doprinos u sektoru ambulantne njege. Daljnje procjene ovdje predstavljenog istraživanja pokazuju da je hitno potrebno poboljšati radnu situaciju djelatnika/ica u sektoru kućne njege (1). Isto vrijedi i za plaćanje ovog posla. To ne samo da bi moglo povećati zadovoljstvo poslom ove skupine zaposlenika/ica, već bi moglo poboljšati i sigurnost skrbi u Njemačkoj. O daljnjim pristupima za poboljšanje kućne njege raspravljeno je u četvrtom dijelu koji je ujedno i posljednji dio ove serije činjenica (2).

¹ ILO-konvencija 155 (Zaštita na radu i radno okruženje, 1981).

² Penz, M., & Walther, A. (2017). Wie gelangt Burnout in den Körper? – Mögliche Wege zur Somatisierung eines ursprünglich psychologischen Phänomens. *Psychologie in Österreich*, 242–250.

Dodatne informacije

1 Rösler, U., Nguyen, D., Skwarek, A., Wegge, J., Petersen, J., & Melzer, M. (2024). Arbeit in der häuslichen Betreuung II: Anforderungen und Ressourcen im Arbeitsalltag. Dresden: Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin. baa: Fakten.doi:10.21934/baa: fakten20240112.

2 Rösler, U., Nguyen, D., Skwarek, A., Wegge, J., & Melzer, M. (2024). Arbeit in der häuslichen Betreuung IV: Dringender Handlungsbedarf. Dortmund: Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin. baa: Fakten. doi:10.21934/baa: fakten20240111.

Predloženo citiranje

Rösler, Ulrike; Nguyen, Doan; Skwarek, Agnieszka; Wegge, Jürgen; Melzer, Marlen, 2024. Arbeit in der häuslichen Betreuung III: Gesundheit und Zufriedenheit. Dresden: Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin. baa: Fakten.

Croatian translation. German original available: doi:10.21934/baa: berichtkompakt20240220